

5.Sınıf Sosyal Bilgiler Konu Özetleri

1.Ünite : Birey ve Toplum
Konu : Çocuk Hakları

İnsanlar doğduğu andan itibaren korunmaya muhtaçtır. Bizi, hayatın tehlikelerine karşı koruyan ilk kurumun aile olduğunu biliyorsunuz. Bebeklik döneminden itibaren sağlık, beslenme ve barınma gibi en temel ihtiyaçları ailenin karşıladığını; bireylerin sosyalleştiği ve ilk eğitim aldığı kurumun aile olduğunu öğrendiniz. Dünya üzerindeki bütün çocukların doğuştan sahip olduğu haklara **çocuk hakları** denir.

Her çocuğun temiz bir ortamda yaşama hakkı vardır. Okuldaki yardımcı personel temiz bir çevrede yaşamamız için okulu temizler.

Her çocuğun eğitim alma hakkı vardır. Öğretmenler bizi hayata hazırlamak için eğitim verirler ve hayatı tanımamızı sağlarlar.

Aşağıda Birleşmiş Milletler **Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'de** yer alan bazı maddeler verilmiştir.

Madde 1: Bu sözleşme uyarınca çocuğa uygulanabilecek olan kanuna göre daha erken yaşta reşit olma durumu hariç, on sekiz yaşına kadar her insan çocuk sayılır.

Madde 3: Kamusal ya da özel sosyal yardım kuruluşları, mahkemeler, idari makamlar veya yasama organları tarafından yapılan ve çocukları ilgilendiren bütün faaliyetlerde, çocuğun yararı temel düşüncedir.

Madde 6: Taraf devletler, her çocuğun temel yaşama hakkına sahip olduğunu kabul ederler ve çocuğun hayatta kalması ve gelişmesi için mümkün olan azami çabayı gösterirler.

Madde 7: Çocuk doğumdan hemen sonra derhal nüfus kütüğüne kaydedilecek ve doğumdan itibaren bir isim hakkına, bir vatandaşlık kazanma hakkına ve mümkün olduğu ölçüde ana-babasını bilme ve onlar tarafından bakılma hakkına sahip olacaktır.

Madde 12: Taraf devletler, görüşlerini oluşturma yeteneğine sahip çocuğun kendini ilgilendiren her konuda görüşlerini serbestçe ifade etme hakkını bu görüşlere çocuğun yaşı ve olgunluk derecesine uygun olarak, gereken özen gösterilmek suretiyle tanırlar.

Madde 13: Çocuk, düşüncesini özgürce açıklama hakkına sahiptir; bu hak, ülke sınırlarına bağlı olmaksızın; yazılı, sözlü, basılı, sanatsal biçimde veya çocuğun seçeceği başka bir araçla her türlü haber ve düşüncelerin araştırılması, elde edilmesi ve verilmesi özgürlüğünü içerir.

Madde 16: Hiçbir çocuğun özel yaşantısına, aile, konut ve iletişiminde keyfi ya da haksız bir biçimde müdahale yapılamayacağı gibi, onur ve itibarına da haksız olarak saldırılamaz. Çocuğun bu tür müdahale ve saldırılara karşı yasa tarafından korunmaya hakkı vardır.

Madde 23: Taraf devletler zihinsel ya da bedensel özürlü çocukların saygınlıklarını güvence altına alan, özgüvenlerini geliştiren ve toplumsal yaşama etkin biçimde katılmalarını kolaylaştıran şartlar altında eksiksiz bir yaşama sahip olmalarını kabul ederler.

Madde 24: Taraf devletler, çocuğun olabilecek en iyi sağlık düzeyine kavuşma, tıbbi bakım ve rehabilitasyon hizmetlerini veren kuruluşlardan yararlanma hakkını tanırlar. Taraf devletler, hiçbir çocuğun bu tür tıbbi bakım hizmetlerinden yararlanma hakkından yoksun bırakılmamasını güvence altına almak için çaba gösterirler.

Her çocuk yukarıda belirtilen çocuk haklarından yararlanmalıdır. Bazen bu hakların ihlal edildiği durumlarla karşılaşmaktadır. Okul çağına gelmiş çocukların okula gönderilmemesi durumunda çocukların eğitim hakları ihlal edilir. Devlet kurumları tarafından ücretsiz olarak uygulanan aşıların aksatılması veya hiç yaptırılmaması halinde çocuğun sağlık hakkını kullanması engellenir. Ait olduğu grup veya kurumlarda çocukların düşüncelerini özgürce ifade etmelerinin engellenmesi de çocuk haklarının ihlaline örnektir.

Çocuk haklarının korunması ve ihlallerin önlenmesi için kamu kurumlarına, sivil toplum kuruluşlarına ve çocuk haklarına duyarlı insanlara görevler düşmektedir. Ülkemizde devletin çeşitli kurumları, çocuk haklarının ihlallerinin önlenmesi adına çeşitli tedbirler almaktadır. Bizler de elimizden geldiği ölçüde bu konuda yapılan çalışmalara destek olmalıyız.